

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Достъп и използване на интернет

През 2024 г. 96.4% от нефинансовите предприятия с 10 и повече заети лица имат достъп до интернет. С фиксирана интернет връзка разполагат 89.2% от предприятията, като при 54.1% максималната скорост за сваляне на данни е по-висока от 100 Mbps. 77.9% от предприятията с 250 и повече заети лица разполагат със скорост за сваляне на данни по-висока от 100 Mbps, а при 18.9% скоростта е над 1 Gbps. Докато всички фирми в сектор „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ имат връзка с глобалната мрежа, то в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ относителният дял е 87.8%.

Таблица 1. Относителен дял на предприятията с достъп до интернет по големина на предприятията и икономически дейности през 2024 година

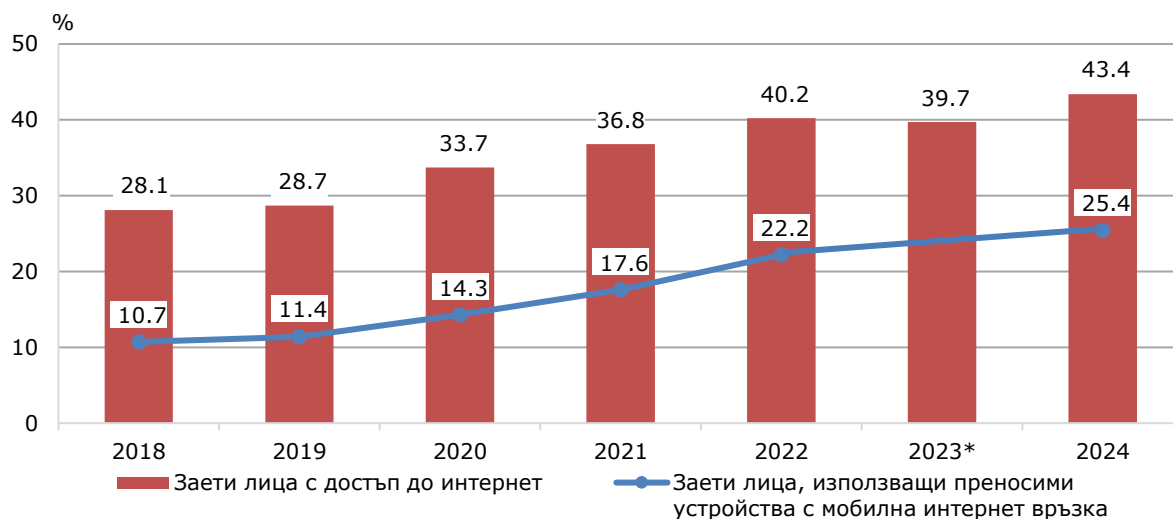
(Проценти)

	Достъп до интернет	Фиксирана връзка	Скорост за сваляне на данни	
			≥ 100Mbps	≥ 1Gbps
Общо	96.4	89.2	54.1	7.7
По големина на предприятията				
10 - 49 заети лица	95.7	87.6	51.4	6.5
50 - 249 заети лица	99.3	96.2	65.2	12.5
250 и повече заети лица	100.0	99.4	77.9	18.9
По икономически дейности				
Преработваща промишленост	97.7	91.0	52.1	7.1
Електрическа и топлинна енергия, горива; води и управление на отпадъци	95.4	88.6	52.7	4.2
Строителство	95.2	83.6	50.7	7.2
Търговия; ремонт на автомобили и мотоциклети	97.7	93.1	53.9	4.7
Транспорт, складиране и пощи	97.9	86.8	51.7	7.1
Хотелиерство и ресторантьорство	87.8	77.8	43.8	6.0
Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения	100.0	94.9	82.2	27.9
Операции с недвижими имоти	97.0	94.1	62.6	5.8
Професионални дейности и научни изследвания	97.5	95.6	71.8	11.5
Административни и спомагателни дейности	96.9	86.4	48.4	8.1

Относителният дял на заетите в предприятията, които разполагат с достъп до интернет нараства до 43.4%, а преносими устройства с мобилна интернет връзка за служебни цели използват 25.4% (виж фиг. 1).

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Фиг. 1. Относителен дял на заетите лица в предприятията, които имат достъп до интернет и използват преносими устройства с мобилна интернет връзка

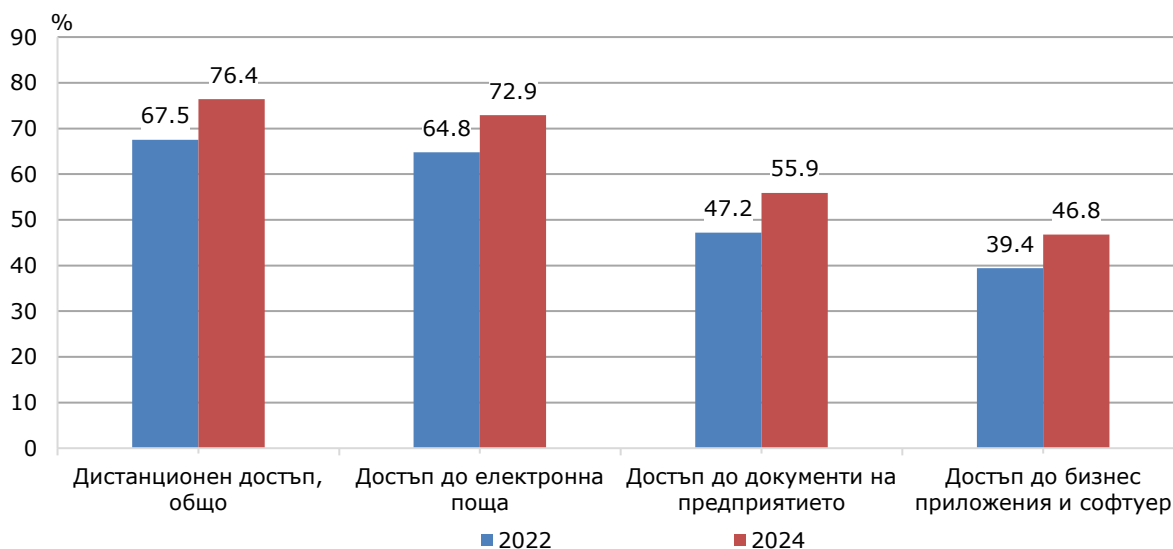

* През 2023 г. не са събирани данни за заетите лица, използващи преносими устройства с мобилна връзка.

Най-много работещи използват интернет и преносими устройства с мобилна връзка в сектор „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ - съответно 91.3 и 64.5%, а най-малко в сектор „Преработваща промишленост“ - съответно 27.0 и 13.8%.

През 2024 г. 76.4% от фирмите осигуряват на служителите си дистанционен достъп до информационни ресурси като електронна поща, документи на предприятието или бизнес приложения и софтуер. В сравнение с 2022 г. относителният им дял се е повишил с 8.9 процентни пункта.

Фиг. 2. Относителен дял на предприятията, които предоставят дистанционен достъп на заетите лица

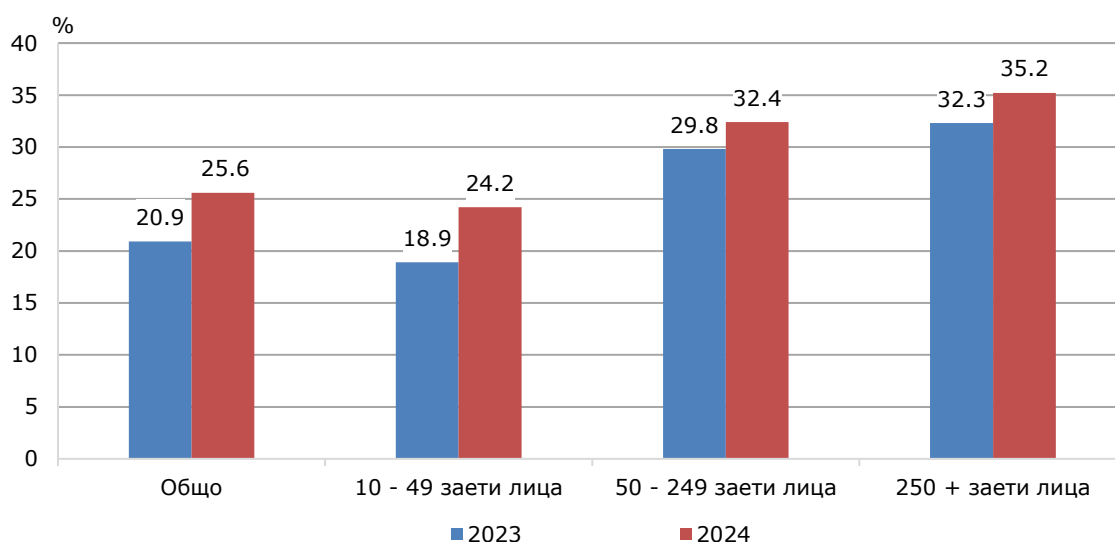
ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Най-често предоставят отдалечен достъп големите предприятия (с 250 и повече заети лица) - 93.0%, следвани от средните (с 50 - 249 заети лица) - 86.2% и малките (с 10 - 49 заети лица) - 74.2%.

Всяко трето предприятие (32.4%) провежда работни срещи по интернет, като най-разпространена е тази практика в секторите „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ и „Професионални дейности и научни изследвания“ - съответно 84.8 и 69.1%, а най-рядко се прилага в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ - 12.9%.

Рекламата има важно значение за всеки бизнес и през 2024 г. 25.6% от предприятията публикуват платени реклами в интернет (напр. в търсачки, в социални медии, на други уебсайтове или приложения), като относителният им дял се е повишил с 4.7 процентни пункта в сравнение с предходната година.

Фиг. 3. Относителен дял на предприятията, които публикуват платени реклами в интернет по големина на предприятията

Методите за целева реклама, използвани най-често от предприятията са:

- реклама, базирана на съдържанието или на ключови думи в търсенията на потребителите - 81.5%¹;
- реклама, базирана на географското местоположение на потребителите - 44.3%;
- проследяване на предишни действия на потребителите - 32.0%.

Искуствен интелект (AI)

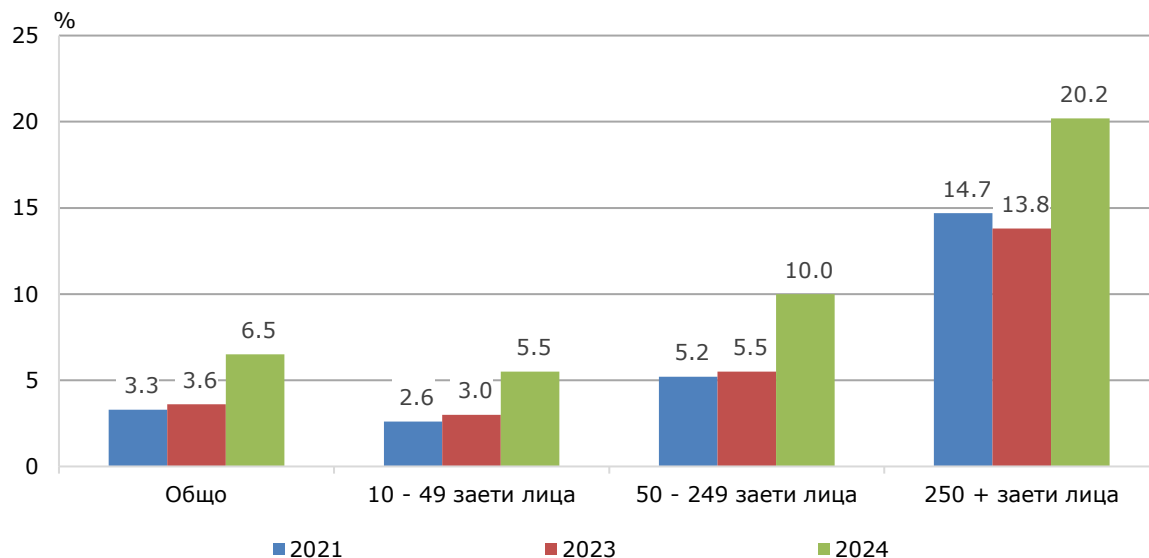
Предприятията, които през 2024 г. използват технологии с изкуствен интелект, са 6.5%, като относителният им дял се е увеличил почти два пъти в сравнение с

¹ Относителните дялове са изчислени на база брой предприятия, които плащат за реклама в интернет.

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

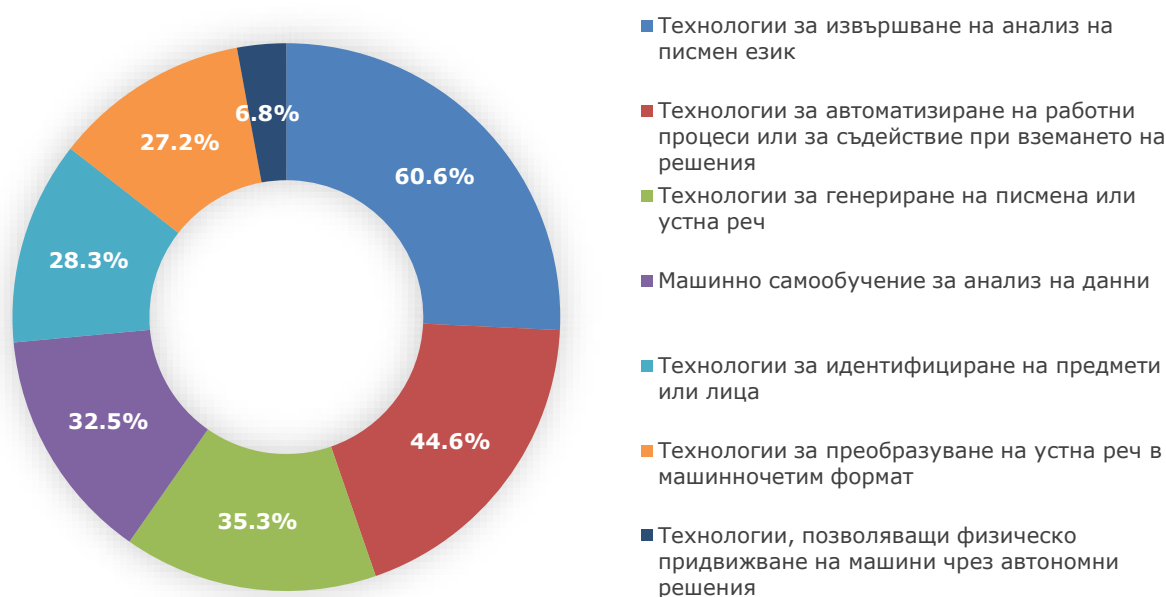
предходната година. Най-разпространено е използването на тези технологии сред фирмите с 250 и повече заети лица - 20.2%.

Фиг. 4. Относителен дял на предприятията, които използват технологии с изкуствен интелект по големина на предприятията

Технологиите с изкуствен интелект, които най-много предприятия използват, са тези за извършване на анализ на писмен език (60.6%¹) и за автоматизиране на различни работни процеси или съдействие при вземането на решения - 44.6%.

Фиг. 5. Относителен дял на предприятията, които използват технологии с изкуствен интелект, по видове технологии през 2024 година

¹ Относителните дялове са изчислени на база брой предприятия, които използват технологии с изкуствен интелект.

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Най-често прилагат технологии с изкуствен интелект фирмите от сектори „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ и „Професионални дейности и научни изследвания“ - съответно 33.9 и 14.2%, а най-рядко се използват в сектор „Строителство“ - 1.6%.

Основните цели, за които предприятията използват софтуер или системи с изкуствен интелект, са свързани с маркетинг и продажби (32.6%¹) и организация на бизнес административни процеси и управление - 31.4%.

Фиг. 6. Относителен дял на предприятията, които използват технологии с изкуствен интелект, по цели на използване през 2024 година

Едва 3.5% от българските предприятия посочват, че са обмисляли внедряването на технологии с изкуствен интелект в своята дейност. По-голямата част от тях (61.6%²) не са ги внедрили поради липса на подходящи експертни познания, а 53.5% са притеснени от липсата на яснота относно правните последици. При 48.1% има несъвместимост със съществуващите системи, оборудване и софтуер, докато за 44.2% разходите са твърде високи.

Електронна търговия

През предходната 2023 г. 15.1% от предприятията са продавали стоки и услуги по интернет, а реализираният оборот от електронна търговия възлиза на 7.9% от

¹ Относителните дялове са изчислени на база брой предприятия, които използват технологии с изкуствен интелект.

² Относителните дялове са изчислени на база брой предприятия, които са обмисляли използването на технологии с изкуствен интелект.

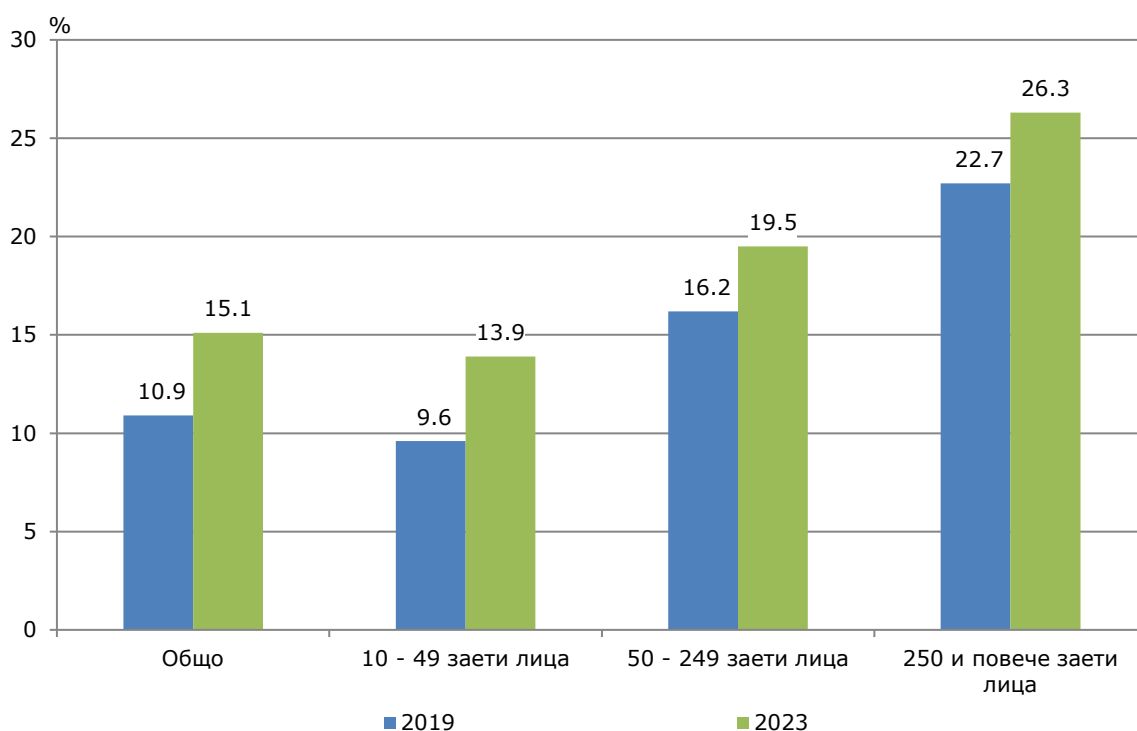
ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

общия им оборот. Относителният дял на тези, които са осъществили уебпродажби чрез собствен уебсайт или приложение, е 11.2%, а на използвалите електронни пазари за търговия със стоки и услуги по интернет като eBay, Booking.com, Amazon, Alibaba, eMAG, TimoCom, Glovo, Takeaway, Pop Up и др. - 6.7%. Електронни продажби чрез автоматизиран обмен на данни (съобщения от тип EDI) са извършили 1.9% от предприятията.

От предприятията, които осъществяват уебпродажби, 97.0% продават стоки и услуги на клиенти от България, 32.2% - на клиенти от държави - членки на ЕС, а 22.3% имат клиенти от други държави.

За петгодишен период относителният дял на предприятията, които продават стоки и услуги чрез електронна търговия, се е увеличил с 4.2 процентни пункта.

Фиг. 7. Относителен дял на предприятията, които продават стоки и услуги по интернет, по големина на предприятията

ИКТ специалисти и умения

През 2024 г. 17.8% от предприятията имат заети лица, чиято основна работа е да разработват, управляват или поддържат ИКТ системи или софтуерни приложения. Най-висок е относителният им дял сред предприятията от сектор „Създаване и разпространение на информация и творчески продукти; далекосъобщения“ (72.0%), а най-нисък - в сектор „Хотелиерство и ресторантьорство“ - 7.8% (виж фиг. 8). Повечето от големите компании с 250 и повече заети лица (61.7%) предлагат работни

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

места за ИКТ специалисти, докато при малките с 10 - 49 заети този относителен дял е едва 14.1%.

Фиг. 8. Относителен дял на предприятията, които имат заети ИКТ специалисти, по икономически дейности през 2024 година

През предходната 2023 г. 9.0% от предприятията са наели или са се опитали да наемат ИКТ специалисти, като 3.7% са изпитали трудности при намирането на подходящи кадри. За да повишават квалификацията на служителите си, 9.1% от работодателите осигуряват обучение в областта на ИКТ.

В половината от предприятията (51.4%) функциите, свързани с ИКТ се изпълняват от външни доставчици, а в 28.0% от фирмите - от техни служители, вкл. на предприятието майка или в свързани предприятия.

Сигурност на ИКТ

През 2024 г. 83.2% от предприятията прилагат поне една мярка за сигурност на ИКТ с цел гарантиране на цялостност, достъпност и поверителност на данните и системите. Сред най-разпространените са удостоверяване чрез сигурна парола (78.8%), архивиране на данните на отделно място (54.6%) и контрол на достъпа до

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

мрежата на предприятието - 50.6%. Най-малко се използва автентификацията чрез биометрични методи за достъп до фирмените ИКТ системи - 9.5%.

Фиг. 9. Относителен дял на предприятията по видове прилагани мерки за сигурност на ИКТ през 2024 година

Всяко второ предприятие (48.6%) запознава служителите си с техните задължения, свързани със сигурността на ИКТ, по някой от следните начини:

- доброволно обучение и вътрешно достъпна информация - 40.8%;
- задължително обучение или запознаване със задължителни информационни материали - 20.6%;
- чрез трудов договор - 16.7%.

През предходната 2023 г. 12.1% от предприятията са претърпели инциденти, свързани със сигурността, като при 9.7% тези инциденти са довели до недостъпност на ИКТ услуги, а при 4.0% са били унищожени или повредени данни.

ИЗПОЛЗВАНЕ НА ИНФОРМАЦИОННИ И КОМУНИКАЦИОННИ ТЕХНОЛОГИИ (ИКТ) В ПРЕДПРИЯТИЯТА ПРЕЗ 2024 ГОДИНА

Методологични бележки

Изследването за използването на информационни и комуникационни технологии (ИКТ) в предприятията е част от Европейската статистическа програма и се провежда ежегодно в България съгласно Регламент за изпълнение (ЕС) 2023/1507 на Европейската комисия. Изследването се финансира съвместно от НСИ и Европейската комисия съгласно подписано споразумение между двете институции. Основната му цел е получаването на надеждни сравними данни, които да отразяват разпространението и използването на ИКТ на национално и европейско ниво. Наблюдението е репрезентативно, като се използва стратифицирана случайна извадка от предприятия от нефинансовия сектор с 10 и повече заети лица. Методът на анкетиране е онлайн въпросник, за попълването на който предприятията получават покана по електронната поща. Анкетната карта за 2024 г. съдържа няколко модула, чрез които се събира информация за наличието на интернет в предприятията, електронна търговия, ИКТ специалисти и умения, сигурност на ИКТ, изкуствен интелект и други.

Фиксираната интернет връзка включва ADSL, SDSL, VDSL, оптична технология (FTTH), кабелна технология, LAN, високоскоростни наети линии, фиксирани безжични връзки (сателитна връзка, обществен Wi-Fi) и други.

Под **мобилна интернет връзка** се разбира използването на преносими устройства (преносими компютри, таблети или други преносими устройства като смартфони) за свързване с интернет чрез мобилните телефонни мрежи от високо поколение (най-малко 3G).

Изкуственият интелект (AI, Artificial Intelligence) се отнася до системи, които използват технологии като: извличане на информация от текст, компютърно зрение, разпознаване на реч, генериране на естествен език, машинно самообучение и задълбочено машинно учене за събиране, използване и/или произвеждане на данни за изготвяне на прогнози, препоръки или решения с различна степен на автономност.

Електронната търговия чрез автоматизиран обмен на данни (**съобщения от тип EDI**) се осъществява чрез съобщения в стандартизиран или договорен формат, позволяващ тяхната автоматизирана обработка (напр. EDIFACT, UBL, XML). Обикновено електронната търговия чрез съобщения от тип EDI се осъществява между предприятия.

Повече информация и данни от изследванията за използването на информационни и комуникационни технологии в предприятията, както и анкетна карта за изследването през 2024 г., могат да се намерят на сайта на НСИ (<http://www.nsi.bg/bg/node/2841>) и в Информационна система ИНФОСТАТ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=241).